مۆتەکە

هۆشەنگ گوڵشیری (*)
لە فارسییەوە: سەلاح نیساری
(بۆکان)

گوتم بەڕێز سەداقەت، من دەڵێم وەرە شتێک بڵێین، با، هەر چییەک بێ، باشە زۆر باشە، تەنیا قسە بکەین. دەکرێ هەر هەمووومان بەیەکەوە، قسە بکەین، سەبارەت بە چی؟ نازانم. بەڵام نابێ کەس دەنگ بەرز بکاتەوە، یانی دەبێ بە جۆرێک بدوێین، وەک ئەوە وابێ قسە بۆ یەکدی دەکەین، هەروەکو ئەوەی کەسێک لە پەستا خەریکی قسەکردن بێت. کەسەکانی دیکە گوێ هەڵ دەخەن. دەسەڵاتیش هەیە هاوار بکەین، یانی ئەگەر کەسێک حەزی لێ بوو دەتوانێ بگوڕێنێ، بەڵام نە ئەوەندە بە توندی ئەو ژنەی وا لە خوارەوەیە گوێی تێوە بێت.

ڕەنگبێ بکرێ چاومان بگرین و زارمان بکەینەوە، وەک ئەوەی کەس دیار نەبێ، وەک ئەوەی کەس گوێ نەگرێ، با، نەی گرێ، ئێمە با قسە بکەین، من حەزم لە قسە کردنە، قسەکردنێک هەست بە خەم و خەفەت نەکەم وابێ بیر نەکەمەوە ئێستا دەست بەگریان دەکەم، خۆ ئەگەر هاتوو ملم لە گریان نا، یان ئێوە، یان یەکێک لە ئێوە، گریا، دەتوانێ سەر بکاتە سەر شانی من. هەر وەک گوتم سەر شانی من. ناچاریش نیت. تەنیا ویستم بڵێم دەبێ ڕاست هەروەکو ئەو کاتەی لەبەر خۆتەوە ویرەویر دەکەی، مل بنێ لە گریان یان وەکو ئەو وەختەی سەرتان دەکردە سەر ڕانی دایکتان، بەبێ ئەوەی شەرم بتان گرێ، یان بیر لەوە بکەنەوە، کەسێک دەتان بینێ... من کە ئاوام.

گوتم، فەرخوندە خانم، بڕواتان هەبێت ئەمن ترسێکم نییە، خۆ ئەوە شتێک نییە بکرێ بە دەرزی و دەرمان، یان پیاسە کردن لە کەناری شەقامەکان، یان بە داگیرساندنی سیگارێک و دوان چارەسەر بکرێ. لێرەدا بڕوات هەبێ من جاری وایە هەر دەڵێی ناتوانم هەناسە بکێشم. نەک لە داخ و قیندا، تەنیا ناتوانم، بە شێوەی

ئێستا... سەیر بکەن. دەستم درێژ دەکەم ئاوا، قامکەکانم خەریکی لەرزینن، بۆچی؟ نازانم، لە تووڕەییمە؟ لە بێ خەومە؟ نا، خەتای ئەو شتانە نییە. هەر بۆ نموونە ئەو کەیکە گەورەی بەڕێز سەداقەت، یان ئەو چەپکە گوڵەی ئێوە جاڕزم دەکات. بۆچی؟ تێناگەم. لەگەڵ داوای لێخۆشبوون، هەڵبەت. یان وەکو ئەو بۆینباخە ڕەشەی خاڵۆ گیان کە پازدە ساڵە لە ملی دایە هەر دەڵێی تەنیا ئەو تاقە دەنکەی هەیە، سەیریش نییە تەواوی بۆینباخەکانی هەر ئەو ڕەنگە بن، یان هەر ئەو تەنیا ڕەنگە لەسەر جلوبەرگەکەی دەکاڵێتەوە، دەڵێ مەی بخۆوە، ڕوو بکە مەیخانەیەکی بێ هەرا و هۆریا، بەسەر پێوە، بە دڵی خۆت بخۆوە. دوایە چی؟ بۆ ئەوەی مەستی بکەم؟ شتی وا نابی، تازە، مەستیش نابم، بەم زووانە نامگرێ، تەنیا گێژییە و هیچی دیکە. خۆ ئەگەر زۆریش بخۆمەوە، خراپتر دەبێ، تازە بێ فایدەیە! ئەدی بەیانی؟ بەیانیش سەر هێشە و مەزەی گەس و تامی دەم و .. مرۆ تێ دەگات تەنیا خەون بووە، خەوێکی ئەوەندە قورس وەک بڵێی هەشت نۆ کاتژمێر زیندوو نەبووە، قورس و ڕووت بەبێ هیچ خەونێک، زیندە خەوێک، شتێک.

گوتم، خاڵۆ گیان، خۆ جیرانەکانی منت لەبیرە؟ نازانم. دوور نییە ئەوتان نەدیبێ، زۆرباشە، گرنگ نییە. کەڵەگەتە. بەڵام لەوێوە، لەبەرتیشکی مانگە شەوەکەوە بەرز دیاری نەدەدا، ئێواران دەهاتە نزیک باغچەکە، سەری خونچەی گوڵی نیلوفەڕەکانی بەسەر پەنجەی دەستی ڕاست دەگرت و بە قامکی دەستی چەپی هەڵی دەپساندن. ئەوە کارەکانی بوو، دوو سێ ڕۆژێک هەر بەم چەشنە دەمبینی، مەگەر لەنێو باغچەیەکی چووکەدا، ئەویش تەنیا ئەو کاتەی چەند باداکێک هەبووبێ، چەند دانە نیلوفەڕ وەدەست بکەوێ. هەر ئەو گوڵانەی کە هێشتا پێنەکەنیون؟ ئێوارەی ڕۆژی چوارەم و پێنجەمیش دۆزییەوە.

دەگەڕا و پەیدای دەکردن. زۆرباشە، دواتر ئێوارەی شەشەم ڕۆژ بوو. وەک بزانم نەیدییەوە. دەبوو نووکی نیلووفەرەکەی گرتبا، ئەو خونچەیەی وا هێشتا نەکرابۆوە، هەر دەبوو بە دوو سەری قامکی ئاماژە و قامکە گەورەی دەستی چەپ قەوەی لێدابا. چەند جارێک ئەو کارەی کردبوو. بەڵام دەنگێک نەبوو. وای بۆ چووم لەوانەیە من نەتوانم، یان لەبەر ئەوەی ناتوانێ باش نووکی گوڵەکە بگرێ، نایگرێ. بە دڵ پێی خۆش بوو بیدۆزێتەوە. دەمزانی ئەگەر هاتوو یەکێک پەیدا نەکات، دەست پێدەکاتەوە. هەوڵیشی دا، وا دیار بوو زیاد لە ڕۆژان. چووە نێو باخچەکەوە و ژێر گەڵاکانیشی پشکنی.

منیش تەنیا جووڵانەوەی شانەکانیم، بینی، گوتم: «خاتوو (اشراف السادات)، شتێک ڕووی داوە؟» هەوڵم دا بڵێم: «(اشراف السادات، اشراف السادات)، مەگەر نەئەوجارە پەیدا بوو؟»

نەم گوت، تەنیا گوتم: «خانم گیان!»

نەی بیست. دەنگم هەڵبڕی «خاتوو (اشراف السادات)، داوای لێخۆشبوون دەکەم بوومەتە زەحمەت بۆتان.»

هەر لەوێ لە قەراخ باغچەکە دانیشتبوو. سەیری من، یان ئەو بەرزاییەی نەکرد. بەڵام من تێگەیشتم سەر و چاوی تەواو تەڕە. بەدەم بزەیەکەوە ددانەکانی دەرەوەشانەوە، دوو ڕێز ددانی سپی، بیرم لێ دەکردەوە زەردەیەک لەسەر لێو، گوتی «ئێوەن؟»

گوتم: «بەڕێز نەبەوی لێرە نییە؟»

گوتی: «لە ژوورێن، کارتان پێیەتی؟ دەتەوێ بانگی بکەم؟»

گوتم: «ئێوە دەبێ...»

ویستم بڵێم: «دەبێ زیاتر بگەڕێن، لەوانەیە لەسەر دیوارەکە، یان لە نزیک تەنافی جلەکان بتوانن بیدۆزنەوە»

دەرفەتی نەدا گوتی: «ئەی من؟»

گوتم: «بەڵێ، یانی بیرم کردۆتەوە، نەکا دیسان منداڵەکانتان... پێم ناڵێی حاڵ و وەزعی نەسرین چۆنە»

گوتی: «هەر ئێستا شیرەکەی خوارد هەتاکو دوو کاتژمێری دیکە لەخەو هەڵناستێ»

(*) هوشنگ گلشیری: ١٣١٦- ١٣٧٩ هەتاوی (١٩٣٧-٢٠٠٠ ز) ڕۆماننووس و چیرۆکنووسی بە توانای ئێرانی خاوەنی کورتە ڕۆمانی «شازده احتجاب» کۆمەڵە چیرۆکی «جبەخانە» و ... ئەم چیرۆکەی بەناوی مۆتەکە لە جبەخانە وەرگیراوە. ساڵی چاپ (١٣٧٩) هەتاوی (٢٠٠٠ ز) انتشارات نیلوفر.